

соціальної справедливості, ухвалений парламентом 27 березня закон передбачає, зокрема, зменшення розмірів пенсії, призначених за спеціальними законами та встановлення їх на рівні 70 % від суми місячної заробітної плати (заробітку), з якої було сплачено єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Реалізація цієї норми стосуватиметься 3328 осіб, що уможливить скорочення видатків державного бюджету України на виплату пенсії до кінця 2014 року на суму близько 10,7 мільйона гривень (Урядовий кур'єр. — 2014. — № 59).

Ці зміни стосуються тих пенсіонерів, яким пенсія буде призначена, а тих, хто вже пенсії отримує, зміни не стосуються. Новий антикризовий закон не зменшив пенсії тим категоріям осіб, які будуть виходити на пенсію за Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». Необмежені пенсії також пенсіонерам, які працюють.

Кабінет Міністрів України переглянув також розмір допомоги при народженні дитини, однак держава не відміняє цих виплат. Незалежно від кількості дітей, на кожного з них, починаючи з липня нинішнього року, держава буде виплачувати 41 320 грн. Змінена система підтримки сімей, які виховують дітей. До прийняття останніх змін, даній категорії населення виплачувались 30 тис. гривень за першу дитину, 60 тис. гривень — за другу, 120 тис. гривень — за третю та кожную наступну. Нині такої можливості немає, за кожную новонароджену дитину державою буде надана грошова допомога у розмірі 41 тис. гривень, виплата якої здійснюватиметься протягом трьох років.

На всі соціальні допомоги у квітні 2014 року держава виплатила понад 3 млрд. гривень. Треба відмітити, що законодавством України передбачено дуже багато видів допомог і всі вони залишаються без змін.

У той же час, поліпшення соціального захисту громадян — одна з важливих завдань держави, закріплених Конституцією України.

ЛАГУТІНА І. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри трудового права і права соціального забезпечення,
кандидат юридичних наук, доцент

ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ПРАЦІ ДИСТАНЦІЙНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Сучасні світові тенденції трансформації зайнятості та поява її дистанційних форм вимагають теоретичного обґрунтування. Науковим співтовариством різних країн використовуються різні терміни, які за своєю суттю є синонімами, але за змістом можуть відображати

різні аспекти прояву дистанційної зайнятості. В основі всіх визначень (таких, як telework, telecommuting, telejob, flexplace, peripheral jobs, work — at — home, home — based work, remote work, eWork) основними характеристиками є форма проведення і засіб (відповідно дистанційна форма, тобто на відстані, і сучасні комунікації, як засіб) (Луданик М. В. Развитие дистанционной занятости: плюсы и минусы использования/ М. В. Луданик// Формування ринкової економіки: зб. наук. праць/ М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана»; [відп. ред. О. О. Беляєв]. Спец. вип., т. 3: Соціально-трудові відносини: теорія та практика : у 3 т., 2010. — С. 178).

Головна суть телероботи полягає в тому, що працівники можуть виконувати свої трудові обов'язки на відстані від офісу, у зручний для них час, використовуючи при цьому передові комп'ютерні та телекомунікаційні технології, а потім здійснювати електронну передачу результатів своєї роботи в офіс. Телеробота представляє собою черговий крок, що вживається організаціями для досягнення гнучкості, необхідної для того, щоб відповідати правилам управління людськими ресурсами. Коли роботодавці реорганізують свій бізнес, прагнучи до підвищення продуктивності і зниження витрат, вони також намагаються вирішити питання, що постають перед сучасним працівником і пов'язані з виконанням трудових та сімейних обов'язків, просуванням по службі, численними стресами. В останнє десятиліття відбувається стрімкий розвиток телекомунікацій, що несе численні наслідки. Це дало роботодавцям можливість наймати працівників, трудящих за межами офісу, в оточенні, яке більшою мірою сприяє виконанню завдань, що вимагають безперервної та тривалої концентрації.

Віддалена праця — складова невинної флексибілізації ринку праці. Слід вживати заходів, аби віддалені працівники користувалися перевагами рівного ставлення і рівних умов із працівниками, які працюють повний робочий час і перебувають у порівнянних ситуаціях щодо: захисту від дискримінації; охорони материнства; винагородження; передбаченого законом соціального забезпечення; доступу до навчання; безпеки та гігієни праці (особливо щодо роботи на комп'ютерах); оплачуваної щорічної відпустки та оплачуваних вихідних; права на асоціацію; припинення трудових відносин (Азбука прав працюючих жінок і гендерної рівності (друге видання). — Авторське право, Міжнародна організація праці, 2010 р. — С. 29).

Однією з проблем, пов'язаною з дистанційною роботою, вважається недостатнє залучення дистанційних працівників у процес виробничого навчання та підвищення кваліфікації в порівнянні зі звичайними працівниками.

Незважаючи на те, що національним трудовим законодавством не врегульовано використання дистанційної зайнятості, на практиці ця форма широко використовується на ринку праці, зокрема в секторі

послуг. Прикладами дистанційної зайнятості в Україні можуть служити веб-портали (www.freelance.com.ua, www.weblancer.net), що спеціалізуються на посередництві в дистанційній роботі для програмістів, фахівців у сфері ІТ-технологій, перекладачів, копірайтерів, редакторів, журналістів, а також операторів call-центрів, ремонтних майстерень та сервісних центрів, продавців Internet-магазинів. Об'єм даного ринку в Україні, за експертними оцінками, вже перевищив 1 млрд. дол. США (Новак І., Оверковський Б. Нестандартная занятость в Украине: социальные риски и контр-стратегии профсоюзов/ И. Новак, Б. Оверковский. — К., 2011. — С. 7).

Найбільш поширеними професіями, представники яких виконують саме телероботу, є: веб-дизайнер — розробка дизайну сайтів, макетів сторінок, рекламних банерів, оголошень, логотипів; банермайстер — дизайн та розвиток сайту, його просування; веб-розробник — розробка нових програм та сайтів, керівництво групою програмістів; контент-редактор — наповнення корпоративних сайтів, порталів, постійне оновлення інформації; форекс-трейдер — гра на курсі валют за допомогою системи «Форекс» (Forex), віртуальне управління фінансами в режимі реального часу, здійснення миттєвих операцій (Шабаліна Л., Афанасенко В. Упровадження телероботи в Україні на основі міжнародного досвіду/ Л. Шабаліна, В. Афанасенко // Схід. — 2010. — № 5 (105). — С. 81).

Широке розповсюдження віртуальна робота отримала в таких сферах діяльності, як журналістика, консалтинг, програмування.

Оскільки частка «незахищеної зайнятості» на глобальному ринку праці стійко зростає, потрібна модель захисту трудових прав, в тому числі особистих немайнових прав, дистанційних працівників. Особливо багато проблем виникає в тих країнах, що розвиваються, де контроль за дотриманням всіх правових норм у цій сфері практично відсутній або виповнюється неналежним чином, у результаті працівники працюють без укладення трудових договорів.

Оцінка трудових відносин у сфері дистанційної зайнятості виявила такі проблемні питання: українським законодавством не урегульовані трудові відносини у сфері дистанційної зайнятості стосовно умов праці, організації робочого місця, охорони праці, заробітної плати; працівники, які працюють дистанційно, не вміють правильно розраховувати витрати коштів і часу на організацію роботи вдома; договірні відносини між її учасниками формуються переважно хаотично. Таким чином, у роботодавців з'являється можливість у прихованому вигляді перекладати витрати, пов'язані з організацією домашнього робочого місця, на заробітну плату дистанційно зайнятих працівників. Формування таких відносин дозволяє окремим учасникам відносин отримувати не обґрунтовані додаткові вигоди та знижує захищеність працівників. Працівники не можуть повною мірою реалізувати свої права, але

в повному обсязі повинні виконувати покладені на них обов'язки (Моторна І. І. Дистанційна зайнятість в умовах глобалізації економіки та соціально-економічні вигоди від її використання/ І. І. Моторна // Україна: аспекти праці. — 2008. — № 3. — С. 9).

Таким чином, необхідною є правова регламентація особливостей регулювання праці дистанційних працівників у проекті Трудового кодексу України з метою забезпечення додержання, сприяння та реалізації основоположних принципів та прав у сфері праці: свободи об'єднання і дієвого визнання права на ведення колективних переговорів; скасування всіх форм примусової чи обов'язкової праці; дієвої заборони дитячої праці; недопущення дискримінації в галузі праці і занять, а також інших особистих немайнових та майнових прав працівників.

ТАРАСЕНКО В. С.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри трудового права та права соціального забезпечення,
кандидат юридичних наук, доцент

СОЦІАЛЬНІ ДОПОМОГИ: КРИТЕРІЇ ДЛЯ КЛАСИФІКАЦІЇ

В умовах фінансово-економічної кризи та загострення політичної ситуації в нашій країні особливо гострої проблеми для суспільства набуває проблема ефективності та доступності соціальних допомог.

Різноманітність видів допомог у праві соціального забезпечення дає підстави запропонувати власні критерії для класифікації соціальних допомог.

Соціальні допомоги можна класифікувати *залежно від джерел їх фінансування*. За цим критерієм соціальні допомоги можна поділити на страхові, не страхові (державні) та недержавні.

До страхових соціальних допомог належать грошові виплати, що призначаються відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування особам за рахунок страхових фондів з метою відшкодування їм втраченого заробітку або часткової компенсації понесених додаткових витрат у передбачених законом випадках. Для отримання виплат із соціального страхування єдиною умовою є те, щоб людина була застрахована (наприклад, допомога по тимчасовій непрацездатності, допомога по вагітності та пологах).

Підтримка населення, яке знаходиться у скрутному матеріальному становищі, може виходити від держави у вигляді забезпечення державними соціальними допомогам за рахунок державного та місцевих бюджетів (наприклад, допомога сім'ям з дітьми, допомога